

**DISCURS DE L'HBLE. SR. JOSEP-LLUÍS CAROD-ROVIRA, VICEPRESIDENT DEL
GOVERN DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA**

**Còctel sopar amb motiu de la XXI Junta Directiva i Assemblea General
Extraordinària del Club de Madrid**

Palau de Pedralbes

**Dijous, 26 de març de 2009
20.30 h**

**DISCURSO DEL HBLE. SR. JOSEP-LLUÍS CAROD-ROVIRA, VICEPRESIDENTE DEL
GOBIERNO DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA**

**Cóctel cena con motivo de la XXI Junta Directiva y Asamblea General
Extraordinaria del Club de Madrid**

Palau de Pedralbes

**Jueves, 26 de marzo de 2009
20.30 h**

**SPEECH BY HON. JOSEP-LLUÍS CAROD-ROVIRA, VICE-PRESIDENT OF THE
GOVERNMENT OF CATALONIA**

**Buffet dinner on the occasion of the XXI Meeting of the Board of Directors and
Extraordinary General Assembly of the Club of Madrid**

Palau de Pedralbes

**Thursday 26 March, 2009
8.30 pm**

Vull en primer lloc donar-los la benvinguda i agrair-los la seva presència, especialment en moments com l'actual. I dic això perquè vull subratllar la idoneïtat que el Club de Madrid es reuneixi avui a Barcelona i exerceixi un dels seus rols que més se li han reconegut, que és el de fòrum, com a espai de reflexió i discussió. Per tant volem reconèixer, i a la vegada aprofitar, l'experiència que tots vostès acumulen, perquè enfront la realitat present, difícil i confosa, necessitem que des del seu bagatge, personal i professional, posin una mica de llum en els grans reptes que avui es plantegen a les nostres societats.

La forta davallada econòmica que avui patim globalment ens ha de servir com a element reflexiu, i preguntar-nos què hi ha darrera aquesta crisi econòmica?. Certament, si bé la cara més descarnada de la crisi és el seu cost social, la cara més assertiva és aquella que ens permet intuir quins errors no hem de repetir i sobretot com hem de construir el futur en els nostres respectius països.

Encara no sabem que ens depararà la crisi, quan durarà ni quina serà la seva profunditat, però sense ànim de ser catastrofista, no podem descartar un increment de la conflictivitat, una major marginalitat social o el perill d'una deriva populista que erosioni la democràcia.

Per tant, si com fa pocs dies constatarem a la cimera del G-20 que seguim discutint, pel dret i pel revés, com abordem la sortida de la crisi i la tant necessària reestructuració del capitalisme a favor d'un ordre econòmic més regulat, els minsos resultats ens mostren que no és tan fàcil assolir acords en aquesta darrera qüestió. I probablement això es deu a que abordar la construcció d'aquest nou ordre ens interpel·laria directament sobre una qüestió que no és de fàcil abordatge: quin és el model de societat que volem construir? Per això voldria anar una mica més enllà i proposar-los que sobre aquesta reformulació de l'ordre econòmic abordem tant el "com" s'ha de fer així com el "per a què".

Ha quedat sobradament demostrat els elevats costos derivats d'un capitalisme desregulat que s'ha legitimat sota el paraigua de les trampes ideològiques del neoliberalisme. De fet el col·lapse financer ha estat la darrera gota que ha fet vessar el got i ha posat de manifest la creixent deslegitimitat de l'actual dinàmica del sistema econòmic i de les disfuncions de l'ordre econòmic internacional.

Com els deia, més enllà de les mesures a favor d'una major regulació o d'una major intervenció en els mercats, ens hem de preguntar el

“com” assentem les bases d’aquest nou ordre econòmic. Les causes de la crisi financera ens posen en evidència la necessitat d’incorporar, de manera real i no només discursiva, uns valors ètics que dotin al sistema d’unes bases de funcionament diferents.

Valors com la transparència, la participació, la justícia social, la responsabilitat, la confiança... han anat quedant al marge no només de la praxis sinó fins i tot de l’imaginari col·lectiu. En el marc del desenvolupament econòmic i del progrés social sovint parlem de capital físic, capital humà, capital intel·lectual, capital social,...entre d’altres. Quan incorporarem el capital ètic?

El segon aspecte que els plantejava feia referència a preguntar-nos també el “per a que” assentar un nou ordre econòmic. La crisi actual ens fa buscar constantment noves fórmules per amortir els efectes de la desacceleració econòmica i provem a endevinar quins seran els pilars del nou model de creixement. Però certament, més enllà del retorn àmpliament acceptat de les receptes keynesianes, estem veient que ni hi ha un paquet únic anticrisi ni paquets “màgics” que ens mostrin la sortida del túnel.

El que sí ha quedat clarament deslegitimats són les veus dominants de les darreres dècades que menystenien el paper de l’Estat en la

regulació del mercat. Parafresejant **Minsky**, economista post-keynesià, que emfatitzà la inestabilitat dels mercats financers, afirmava en el seu reconeixement del rol de l'estat que si bé el mecanisme del mercat és prou bo per a prendre decisions socials com és el color de les camises o els gustos del gelats, no podem ni hem de dependre del mercat per allò realment important com és l'estabilitat econòmica, la distribució de la riquesa o l'educació i la formació dels nostres joves.

Per tant si bé hi ha un cert consens en com enfrontar la qüestió de com estimular el creixement econòmic o de com incrementar la competitivitat, hem d'abordar igualment preguntes com "el creixement per a què?", "la competitivitat amb quina finalitat?"

Sabem de sobres que més creixement no implica automàticament més justícia social ni més desenvolupament humà. No podem parlar només en termes econòmics de com agafem una bona posició en el ranking mundial en la postcrisi, sinó també en quin grau les mesures adoptades ens condueixen a una major qualitat social i democràtica del sistema. Les mesures per sortir de la crisi, ja sigui a nivell local com en l'àmbit global global, no son neutres. Per tant la pregunta

pertinent seria "quin" benestar? Per "a qui" aquest benestar? I aquí és quan toca reafirmar-nos en el model de societat que volem.

I si efectivament ens reafirmem en la voluntat de caminar cap a una societat més sostenible i més igualitària, això ens interpel·la, com a polítics i com a ciutadans, sobre la nostra responsabilitat en assolir aquest objectiu. I aquesta responsabilitat col·lectiva la trobem en el paper de les empreses, en el paper de les administracions, en el paper dels bancs, en el paper dels treballadors, i sobretot, en el paper dels ciutadans. Tant de bo l'escassetat, encara que indesitjada, que ens toca viure faci renéixer una societat més crítica, més compromesa i més responsable.

Per tant, com alguns economistes il·lustres ja fa dècades que proclamen, ètica i economia haurien de trobar una forma de relació estable, el que en paraules d'Amartya Sen podria expressar-se com que "els valors i les institucions no són independents els uns de les altres. I per descomptat tampoc ho són les consideracions d'eficiència i equitat". Aquestes podrien ser les directrius del nou paradigma.

Moltes gràcies.

En primer lugar, quiero darles la bienvenida y agradecerles su presencia, especialmente en un momento como el actual. Y digo esto porque quiero subrayar la idoneidad de que el Club de Madrid se reúna hoy en Barcelona y ejerza uno de los roles que más se le han reconocido, que es el de foro, como espacio de reflexión y discusión. Por lo tanto, queremos hacer un reconocimiento a la experiencia que todos ustedes acumulan y a la vez aprovecharla, porque frente a la realidad presente, difícil y confusa, necesitamos que desde su bagaje, personal y profesional, arrojen un poco de luz en los grandes retos que hoy se plantean en nuestras sociedades.

El fuerte declive económico que hoy sufrimos globalmente tiene que servirnos como elemento reflexivo y tenemos que preguntarnos ¿qué hay detrás de esta crisis económica? Ciertamente, si bien la cara más descarnada de la crisis es su coste social, la cara más asertiva es aquella que nos permite intuir qué errores no debemos repetir y sobre todo cómo tenemos que construir el futuro en nuestros respectivos países.

Aún no sabemos que nos deparará la crisis, cuánto durará ni cuál será su profundidad, pero sin ánimo de ser catastrofista, no podemos descartar un incremento de la conflictividad, una mayor marginalidad social o el peligro de una deriva populista que erosione la democracia.

Si, por lo tanto, como hace pocos días constatábamos en la cumbre del G-20, seguimos discutiendo, por el derecho y por el revés, cómo abordamos la salida de la crisis y la tan necesaria reestructuración del capitalismo en favor de un orden económico más regulado, los escasos resultados nos muestran que no es tan fácil alcanzar acuerdos en esta última cuestión. Y probablemente ello se deba a que abordar la construcción de este nuevo orden nos interpelaría directamente sobre una cuestión que no es de fácil abordaje: ¿cuál es el modelo de sociedad que queremos construir? Por ello quisiera ir un poco más allá y proponerles que, sobre esta reformulación del orden económico, abordemos tanto el “cómo” hay que hacerlo como el “para qué”.

Han quedado sobradamente demostrados los elevados costes derivados de un capitalismo desregulado que se ha legitimado bajo el paraguas de las trampas ideológicas del neoliberalismo. De hecho, el colapso financiero ha sido la última gota que ha colmado el vaso y ha puesto de manifiesto la creciente deslegitimidad de la actual dinámica del sistema económico y de las disfunciones del orden económico internacional.

Como les decía, más allá de las medidas a favor de una mayor regulación o de una mayor intervención en los mercados, nos

tenemos que preguntar “cómo” asentamos las bases de este nuevo orden económico. Las causas de la crisis financiera nos ponen en evidencia la necesidad de incorporar, de manera real y no sólo discursiva, unos valores éticos que doten al sistema de unas bases de funcionamiento diferentes.

Valores como la transparencia, la participación, la justicia social, la responsabilidad, la confianza... han ido quedando al margen, no sólo de la praxis, sino incluso del imaginario colectivo. En el marco del desarrollo económico y del progreso social a menudo hablamos de capital físico, capital humano, capital intelectual, capital social... entre otros. ¿Cuándo incorporaremos el capital ético?

El segundo aspecto que les planteaba se refería a preguntarnos también “para qué” asentar un nuevo orden económico. La crisis actual nos hace buscar constantemente nuevas fórmulas para atenuar los efectos de la desaceleración económica e intentamos adivinar cuáles serán los pilares del nuevo modelo de crecimiento. Pero, ciertamente, más allá del retorno ampliamente aceptado de las recetas keynesianas, estamos viendo que ni existe un paquete único anticrisis ni paquetes “mágicos” que nos muestren la salida del túnel.

Lo que sí ha quedado claramente deslegitimado son las voces dominantes de las últimas décadas que menospreciaban el papel del Estado en la regulación del mercado. Parafraseando a **Minsky**, economista postkeynesiano que enfatizó la inestabilidad de los mercados financieros y que, en su reconocimiento del rol del Estado, afirmaba que si bien el mecanismo del mercado es lo suficientemente bueno para tomar decisiones sociales como es el color de las camisas o los gustos de los helados, no podemos ni debemos depender del mercado para lo realmente importante, como es la estabilidad económica, la distribución de la riqueza o la educación y la formación de nuestros jóvenes.

Por lo tanto, si bien existe un cierto consenso en la manera de afrontar la cuestión de cómo estimular el crecimiento económico o de cómo incrementar la competitividad, tenemos que abordar igualmente preguntas como: "crecimiento ¿para qué?", "competitividad ¿con qué finalidad?".

Sabemos de sobra que más crecimiento no implica automáticamente más justicia social ni más desarrollo humano. No podemos hablar sólo en términos económicos de cómo nos situamos en una buena posición en el ranking mundial en la postcrisis, sino también hay que ver en

qué grado las medidas adoptadas nos conducen a una mayor calidad social y democrática del sistema. Las medidas para salir de la crisis, ya sea a escala local o en el ámbito global, no son neutras. En consecuencia, la pregunta pertinente sería ¿"qué" bienestar? ¿Para "quién" este bienestar? Y aquí es cuando llega el momento de reafirmarnos en el modelo de sociedad que queremos.

Y si efectivamente nos reafirmamos en la voluntad de caminar hacia una sociedad más sostenible y más igualitaria, ello nos interpela, como políticos y como ciudadanos, sobre nuestra responsabilidad en alcanzar dicho objetivo. Y esta responsabilidad colectiva la encontramos en el papel de las empresas, en el papel de las administraciones, en el papel de los bancos, en el papel de los trabajadores y, sobre todo, en el papel de los ciudadanos. Ojalá la escasez, aunque indeseada, que nos toca vivir haga renacer una sociedad más crítica, más comprometida y más responsable.

Por lo tanto, como algunos economistas ilustres proclaman ya desde hace décadas, ética y economía deberían encontrar una forma de relación estable, lo que, en palabras de Amartya Sen, podría expresarse como que "los valores y las instituciones no son independientes unos de otras. Y por supuesto tampoco lo son las consideraciones de eficiencia y equidad". Estas podrían ser las directrices del nuevo paradigma.

Muchas gracias.

I would like, first of all, to welcome you and thank you for your presence, especially at a time like this. I say this because I would like to stress how apt it is for the Club of Madrid to meet today in Barcelona and perform one of the roles for which it has been most acknowledged, namely acting as a forum, a space for reflection and discussion. We would therefore like to acknowledge, and at the same time take advantage of, your accumulated experience. In the face of the current difficult and confused situation, we need you to use your personal and professional skills to throw a little light on the major challenges confronting our societies today.

The sharp economic downturn we are now suffering on a global scale must serve us as food for thought and we must ask ourselves what lies behind this economic crisis. There is no doubt that although the starkest aspect of the crisis is its social cost, the most assertive aspect is that it allows us to grasp intuitively which mistakes we must avoid repeating and, above all, how we should construct the future in our respective countries.

We still do not know what the crisis holds in store for us, how long it will last or how deep it will be, but, without wishing to be alarmist, we cannot rule out increased unrest, greater social marginality or a drift into populism that would erode democracy.

If, therefore, as we saw a few days ago at the G-20 summit, we continue to discuss, this way and that, how to find the way out of the crisis and the necessary restructuring of capitalism in favour of a more tightly regulated economic order, the scant results show us that it is not so easy to reach agreement on this latter issue. And that is probably due to the fact that tackling the construction of this new order directly raises another question that is not easy to deal with: what type of society do we want to construct? That is why I would like to go a bit further and suggest to you that with regard to this reformulation of the economic order, we address not only the *how* but also the *what for*.

The high costs resulting from a deregulated capitalism, legitimated under the umbrella of the ideological traps of neoliberalism, have been amply demonstrated. In fact, the financial collapse was the straw that broke the camel's back, and has revealed the growing discredit of the current dynamic of the economic system and the dysfunctions of the international economic order.

As I was saying, beyond the measures in favour of increased regulation or increased intervention in the markets, we have to ask ourselves *how* we lay the foundations for this new economic order. The causes of the financial crisis show us the need to incorporate – in

actual fact and not just in our discourse – ethical values endowing the system with different operational rules.

Values such as transparency, participation, social justice, responsibility and trust have gradually been sidelined not only from praxis, but even from the collective imagination. In the context of economic development and social progress, we often speak of physical capital, human capital, intellectual capital and social capital, among others. When are we going to include ethical capital?

The second issue I posed was about asking ourselves also *for what* we should establish a new economic order. The current crisis makes us constantly search for new formulas to cushion the effects of the economic slowdown, and we try to guess what the pillars of the new growth model will be. But, to be sure, beyond the widely accepted return of Keynesian recipes, we are seeing there is no single anti-crisis package nor “magic” packages showing us the way out of the tunnel.

What have certainly been clearly discredited are the dominant voices of the last few decades who disdained the role of the State in regulating the market. Paraphrasing the post-Keynesian economist **Minsky**, who highlighted the instability of the financial markets and, in acknowledging the role of the State, argued that although the

market mechanism is good enough for taking decisions on social matters such as the colours of shirts or the flavours of ice cream, we cannot and should not depend on the market for things that are really important such as economic stability, wealth distribution and the education and training of our youth.

So, although there is a certain consensus on how to stimulate economic growth and how to raise productivity, we must also tackle questions such as "growth for what?" and "competitiveness for what purpose?".

We know full well that more growth does not automatically mean more social justice or more human development. We cannot talk only in economic terms about how to secure a good position in the world ranking following the crisis; we also need to think about the extent to which the measures taken will lead to an improved social and democratic quality of the system. The measures to overcome the crisis, whether at the local or the global level, are not neutral. So the relevant question is *which kind of* wellbeing? *Whose* wellbeing? And here is where we have to reaffirm the model of society we want.

And if, indeed, we reaffirm our wish to move towards a more sustainable and more egalitarian society, this raises a question for us,

as politicians and as citizens, about our responsibility in attaining this goal. And this collective responsibility lies in the role of companies, in the role of governments, in the role of the banks, in the role of workers and, above all, in the role of citizens. Let us hope that the scarcity, albeit unwanted, that it has fallen to us to live through, will bring about the rebirth of a more critical, more committed and more responsible society.

Therefore, as some illustrious economists have been proclaiming for decades, ethics and economics ought to find a formula for a stable relationship; what, in the words of Amartya Sen, might be expressed like this: "values and institutions are not independent of each other. Nor, of course, are considerations of efficiency and equity". These could be the guidelines for the new paradigm.

Many thanks.